

සහ අපද්‍රව්‍ය කළමනාකරණය පිළිබඳ අතුරු ව්‍යවස්ථා

1989 අංක 12 දරණ පළාත් සභා (ආනුෂංගික විධිවිධාන) පනතේ 2වන වගන්තිය සමග කියවිය යුතු 1952 අංක 6 දරණ පළාත් පාලන ආයතන (සම්මත අතුරු ව්‍යවස්ථා) පනතේ 2 වන වගන්තිය යටතේ, පළාතේ පළාත් පාලන විෂය භාර අමාත්‍යවරයා වශයෙන් මවිසින් සම්පාදනය කරනු ලැබූ, පහත දැක්වෙන කෙටුම්පත් අතුරු ව්‍යවස්ථා ඉහත කී වගන්තිය යටතේ මෙසේ ප්‍රකාශයට පත් කරනු ලැබේ.

මහ නගර සභා ආඥා පනතේ (252 වන අධිකාරිය) 267 වන වගන්තිය සමග කියවිය යුතු එකී ආඥා පනතේ 129 වගන්තිය සහ 272 වන වගන්තියේ 5වන උප වගන්තියේ (ආ) ඡේදයෙන් සහ අපද්‍රව්‍ය කළමනාකරණය පිළිබඳ අතුරු ව්‍යවස්ථා පැනවීමට මහනගර සභාවට බලය පැවරී ඇති අතර 1952 අංක 6 දරණ පළාත් පාලන ආයතන (සම්මත අතුරු ව්‍යවස්ථා) පනතේ 3 වන වගන්තියේ ප්‍රකාර, මෙම සම්මත අතුරු ව්‍යවස්ථා පිළිගෙන වැළඳ ගැනීම සඳහා . . . . . පළාතේ මහ නගර සභා වලට බලය පැවරී ඇත.

දිනය : -----

 පළාත් පාලන විෂය භාර අමාත්‍ය

 පළාත.

සාමාන්‍ය

1. මෙම අතුරු ව්‍යවස්ථා සහ අපද්‍රව්‍ය කළමනාකරණය පිළිබඳ අතුරු ව්‍යවස්ථා ලෙස සඳහන් කරනු ලැබේ.
2. නාගරික සීමාවන් ඇතුළත ප්‍රසිද්ධ ස්ථානයන්හි, පෞද්ගලික පරිශ්‍රයන්හි, විටීවල, මංමාවත්වල ජනනය වන සහ අපද්‍රව්‍ය වෙන්කිරීම, ගබඩාකිරීම, එක්රැස් කිරීම, ප්‍රවාහනය කිරීම, මාරු කරන ස්ථාන ක්‍රියාත්මක කිරීම හා පවත්වාගෙන යාම, සැකසීම, පිරියම් කිරීම හා බැහැර කිරීම සම්බන්ධයෙන් වන නියාමනය, අධීක්ෂණය, පරීක්ෂාව හා පාලනය සඳහා මෙම අතුරු ව්‍යවස්ථා පනවනු ලැබේ.
3. මහනගර සභා බල ප්‍රදේශය තුළ පිහිටි යම් පරිශ්‍රයක සෑම හිමිකරුවෙක්ම හෝ පදිංචිකරුවෙක්ම තම පරිශ්‍රය අපද්‍රව්‍යවලින් තොර සෞඛ්‍ය සම්පන්න හා ප්‍රසන්න තත්වයෙන් තබා ගත යුත්තේය.
4. මහනගර සභා ප්‍රදේශයේ පිහිටි යම් පරිශ්‍රයක හිමිකරු හෝ පදිංචිකරු තම පරිශ්‍රය ඇතුළත ජනනය වන්නාවූ අපද්‍රව්‍ය එක්රැස් කිරීම, වෙන්කිරීම, ගබඩා කිරීම, ප්‍රවාහනය කිරීම හා බැහැර කිරීම කළ යුත්තේය. නැතිනම් මෙම අතුරු ව්‍යවස්ථාවේ විධිවිධානවලට අනුකූලව එසේ කරවිය යුත්තේය.
5. (i) පරිශ්‍රයක සෑම හිමිකරුවෙක්ම හෝ පදිංචිකරුවෙක්ම ඔහුගේ/ඇයගේ පරිශ්‍රය තුළ ජනනය වන්නා වූ සහ අපද්‍රව්‍ය අතුගෑමෙන් හෝ වෙනත් ක්රමයක් භාවිතා කරමින් හෝ දෛනිකව නැතිනම් ඊට වඩා අඩු කාලාන්තරයෙන් එක්රැස් කළ යුත්තේය.
 (ii) සෑම හිමිකරුවෙක්ම හෝ පදිංචිකරුවෙක්ම මෙම අතුරු ව්‍යවස්ථාවේ පූර්වගාමී උපවගන්තිය අනුව එක්රැස් කරනු ලැබූ අපද්‍රව්‍ය අංක 8 සිට 20 දක්වා වන අතුරු ව්‍යවස්ථාවල විධිවිධානවලට අනුකූලව වෙන් කළ යුත්තේය. නැතිනම් එසේ කිරීමට සැලැස්විය යුත්තේය.
 (iii) හිමිකරු හෝ පදිංචිකරු විසින් අපද්‍රව්‍ය ගබඩාකිරීම හෝ මුදාහැරීම සඳහා භාවිතා කරනු ලබන යම් මල්ලක්, උරයක්, විශාල බඳුනක් හෝ වෙනත් බහාලුමක් අංක 8 සිට 20 දක්වා වන අතුරු ව්‍යවස්ථාවල විධිවිධාන යටතේ එක් රැස් කරනු ලැබීම පිණිස හොඳ තත්වයෙන් නඩත්තු කරනු ලැබිය යුත්තේය. ඒවා ඉරි, සිදුරු වී, කැඩී හෝ එකදිගට තෙතමනයට නිරාවරණයවීම නිසා මොළොක්වී හෝ වෙන යම් හේතුවක් නිසා සාධාරණ ලෙස පරිහරණය කරන විට කඩා වැටීමට හෝ බිඳී යාමට හැකි තත්වයේ තිබේ නම් එක්රැස් කරනු ලැබීම පිණිස භාවිතා නොකල යුත්තේය. හිමිකරුවන් හෝ

පදිංචිකරුවන් අපේක්ෂා කරන්නේ නම් සභාව විසින් ගනු ලබන තීරණයක් අනුව කොටසක් සහනාධාරයක් වශයෙන් හෝ සම්පූර්ණයෙන්ම සහනාධාරයක් වශයෙන් හෝ එවැනි බහාලුම් සභාවෙන්ම සැපයිය හැකිය.

(iv) I උප වගන්තියේ විධිවිධානවල සඳහන් ආකාරයට එක්දස් කරන ලද අපද්‍රව්‍ය සභාව විසින් කලින් කලට තීරණය කර ප්‍රසිද්ධ කරනු ලැබූ සභා බල ප්‍රදේශය තුළ ක්‍රියාත්මක වන්නා වූ අපද්‍රව්‍ය එක්දස්කිරීමේ ක්‍රමයට හා කාල සටහනට අනුකූලව හිමිකරු හෝ පදිංචිකරු විසින් බැහැර කළ යුත්තේය.

(v) හිමිකරු හෝ පදිංචිකරු නිවැසියන්ගේ අමුත්තන්ගේ හෝ අසල්වැසියන්ගේ සෞඛ්‍යයට හෝ එම ප්‍රදේශයේ සනීපාරක්ෂක තත්වයට හානිකර හෝ අන්තරායකාරී වන අන්දමින් අපද්‍රව්‍ය එක්දස් කිරීම, ගබඩා කිරීම හෝ බැහැරලීම නොකළ යුත්තේය.

6. (i) කිසිම තැනැත්තෙක්, විවේකයට, පාරකට, මංමාවතකට, පටුමාවතකට, මාවතකට හෝ වෙනත් පොදු ස්ථානයකට හෝ පරිශ්‍රයකට හෝ කාණුවකට හෝ ජලමාර්ගයකට හෝ ජලාශයකට හෝ මුහුදට අපද්‍රව්‍ය මුදාහැරීම නොකළ යුත්තේය.

(ii) කිසියම් තැනැත්තෙක් මහනගර සභා ප්‍රදේශය තුළ විවෘත භූමියක පරිසරයට හානිකර වන අන්දමින් අපද්‍රව්‍ය පිළිස්සීම නොකළ යුත්තේය.

(iii) යම් හිමිකරුවෙක් හෝ පදිංචිකරුවෙක් අංක 7 දරණ අතුරු ව්‍යවස්ථාවේ විධිවිධාන ප්‍රකාර යම් අපද්‍රව්‍ය වර්ගයක්, මුදාහැරීම, පිරියම් කිරීම, සැකසීම හෝ බැහැරලීම සඳහා අවසර ලබාගැනීමට සිදුවන අවස්ථාවකදී එසේ අවසර ගැනීමට අපොහොසත් වේනම් ඔහු/ඇයට එම අපද්‍රව්‍ය බලයලත් අපද්‍රව්‍ය එක්දස් කරන්නෙකුට භාරදිය හැකිය.

(iv) අංක 7 දරණ අතුරු ව්‍යවස්ථාවේ විධිවිධාන යටතේ සැකසීම, පිරියම් කිරීම හෝ බැහැරලීම හෝ නොකරනු ලැබූ අපද්‍රව්‍ය ඉහත (iii) හි විධිවිධාන යටතේ යම් බලයලත් අපද්‍රව්‍ය එක්දස් කරන්නෙකු විසින් එක්දස් කරන ලද යම් අපද්‍රව්‍ය වර්ගයක් අංක 8 සිට 20 දක්වා වන අතුරු ව්‍යවස්ථාවල විධිවිධානවලට අනුකූලව ඉවත් කරනු ලැබිය යුත්තේය.

7. (i) යම් පරිශ්‍රයක හිමිකරුට හෝ පදිංචිකරුට පහත දැක්වෙන කරුණු සම්බන්ධයෙන් හැර අපද්‍රව්‍ය එම පරිශ්‍රය ඇතුළතම බැහැර කළ හැකිය.

(අ) සභාව විසින් එවැනි අපද්‍රව්‍ය බැහැරලීම තහනම් කර ඇති ප්‍රදේශයන්හි

(ආ) සභාව විසින් නිශ්චිතව නියම කරනු ලැබ ඇති ඇතැම් අපද්‍රව්‍ය වර්ග

(ii) පරිශ්‍රයක හිමිකරුට හෝ පදිංචිකරුට කොමසාරිස්වරයා විසින් අනුමත කරන ලද සැලසුමකට හා ප්‍රමිතියට අනුකූලව ඉදිකරනු ලැබ දහනයක හෝ පෝරණුවක අපද්‍රව්‍ය පිළිස්සිය හැකිය. නැතිනම් කොමසාරිස්වරයා විසින් අනුමත කරන ලද ආකාරයට අපද්‍රව්‍ය පිරියම් කිරීම, සැකසීම හෝ වැළලීම කළ හැකිය.

(iii) යම් හිමිකරුවෙකු හෝ පදිංචිකරුවෙකු “කොම්පෝස්ට් බඳුන්” සඳහා කොමසාරිස්වරයා වෙතින් ඉල්ලීමක් කළහොත් ඒ හිමිකරුට හෝ පදිංචිකරුට එම කොම්පෝස්ට් බඳුන් නඩත්තු කිරීම සඳහා ප්‍රමාණවත් ඉඩකඩක් පරිශ්‍රය තුළ තිබේනම් කොමසාරිස්වරයා එම කොම්පෝස්ට් බඳුන්වල පිරිවැයෙන් කොටසක් හෝ මුළුමනින්ම හෝ සහනාධාරයක් වශයෙන් ලබාදෙමින් එම කොම්පෝස්ට් බඳුන් හිමිකරුට හෝ පදිංචිකරුට සපයනු ඇත.

(iv) හිමිකරු හෝ පදිංචිකරු පරිශ්‍රය ඇතුළත එකතුවන 'ගෙවතු අපද්‍රව්‍ය' හැකිතාක් දුරට කොමසාරිස්වරයා විසින් අනුමත කරන ලද ආකාරයට සැකසීම හෝ පිරියම් කිරීම හෝ කළ යුත්තේය. එම හිමිකරු හෝ පදිංචිකරු ඉතිරිවන යම් ගෙවතු අපද්‍රව්‍යයක් වේනම් එය බැහැරලීමට ඇති අපද්‍රව්‍යවල ස්වභාවය සැලකිල්ලට ගෙන සභාව විසින් කලින් කලට තීරණය කරනු ලබන පරිදි නියමිත ගාස්තුවක් ගෙවීම මත නාගරික අපද්‍රව්‍ය එක්රැස් කරන්නාට භාරදිය යුත්තේය.

(v) විටීයක හෝ මංමාවතක යාබදව පිහිටි යම් ගසක්, හෝ ගසක කොටසක් කපන යම් තැනැත්තෙක් වහාම එය ඉවත් කළ යුත්තේය. නැතිනම් ඉවත් කිරීමට සැලැස්විය යුත්තේය. එසේත් නැතිනම් සභාව විසින් තීරණය කරනු ලබන ගෙවීමක් මත මහනගර සභාවේ භාරකරුට භාරදිය යුත්තේය.

(vi) සෑම තැනැත්තෙක්ම ඔහුගේ/ඇයගේ පාලනය යටතේ සිටින යම් සතෙකු විටීයක, මංමාවතක හෝ පොදු ස්ථානයක මළපහ කිරීම වැළැක්වීමට පියවර ගත යුත්තේය. එසේ මළපහ කරනු ලැබුවහොත් අංක 8 සිට 20 දක්වා වන අතුරු ව්‍යවස්ථාවලට අනුකූලව එය පවිත්ර කොට බැහැරලීම ඒ තැනැත්තාගේ වගකීම වන්නේය.

(vii) කිසිම තැනැත්තෙක් මහනගර සභා ප්‍රදේශය තුළ කුමන වර්ගයක හෝ අපද්‍රව්‍යයක් වාහනයක සිට විටීයකට, මංමාවතකට හෝ පොදු ස්ථානයකට මුදාහැරීම හෝ එහි තැන්පත් කිරීම හෝ නොකළ යුත්තේය.

(viii) නිවෙසක් හෝ වෙනත් යම් පරිශ්‍රයක් ඉදිකිරීමට හෝ අළුත්වැඩියා කිරීමට අයැදුම් කරන යම් කෙනෙක් ඔහුගේ/ඇයගේ පරිශ්‍රයේ ජනනය වන සන අපද්‍රව්‍ය හා මුදාහරිනු ලබන ද්රව්‍ය, පිරියම් කරනු ලබන හා සකස් කරනු ලබන ආකාරය පිළිබඳ විස්තර ඔහුගේ/ඇයගේ අයැදුම් පත්රයේ ඇතුළත් කළ යුත්තේය.

නිවාස පරිශ්‍රයන්

8. (i) සෑම හිමිකරුවෙක්ම හෝ පදිංචිකරුවෙක්ම අතුරුගෙමන් හෝ වෙනත් ක්රමයකින් එකතු කරනු ලැබූ අපද්‍රව්‍ය පහත දැක්වෙන පරිදි තෝරා වෙන් කළ යුත්තේය.

- (අ) ආහාර අපද්‍රව්‍ය හා වෙනත් ජෛව ජීර්ණනීය අපද්‍රව්‍ය
- (ආ) ප්‍රතිභාවිතාකරණීය හා ප්‍රතිචක්රීකරණීය අපද්‍රව්‍ය
- (ඇ) උපද්රවකාරී අපද්‍රව්‍ය
- (ඈ) සතුන්ගේ මළකුණු, ශරීර කොටස් සහ අසුවී
- (ඉ) පරිශ්‍රය අතුරුගෙමන් පසු එකතුවන දූවිලි හා වෙනත් වියළි අපද්‍රව්‍ය

(ii) සෑම හිමිකරුවෙක්ම හෝ පදිංචිකරුවෙක්ම එසේ තෝරා වෙන් කරනු ලැබූ අපද්‍රව්‍ය වෙන වෙනම මලුවලට, බදුන්වලට හෝ වෙනත් බහාලුම්වලට දැමිය යුතු අතර, ඒවා ඉවත් කරනු ලබන තෙක් ඒ සඳහා වෙන් කර ඇති ස්ථානයක තැබිය යුත්තේය. ආහාර අපද්‍රව්‍ය හා ජෛව ජීර්ණනීය අපද්‍රව්‍ය තෙතමනය කාන්දු නොවන ද්රව්‍යයෙන් සාදනු ලැබූ සහ මීයන්, කෘමීන් හා අනෙකුත් සතුන් ඇතුළුවීම වළකමින් නිසි පරිදි වසනු ලැබූ බහාලුමක තැබිය යුත්තේය. සතුන්ගේ මළකුණු ශරීර කොටස් හෝ අසුවී ආශ්රිත අපද්‍රව්‍ය, බැහැරලිය යුතු අපද්‍රව්‍යවල ස්වභාවය සැලකිල්ලට ගෙන මහනගර සභා ප්‍රදේශය සඳහා

කලින් කලට සභාව විසින් තීරණය කරනු ලබන පරිදි ගාස්තුවක් කොමසාරිස්වරයා වෙත ගෙවීම මත නාගරික අපද්‍රව්‍ය එක්රැස් කරන්නෙකුට භාරදිය යුත්තේය.

(iii) සෑම හිමිකරුවෙකුටම හෝ පදිංචිකරුවෙකුටම (i) ඡේදයේ (අ) සහ (ආ) අයිතමයන්හි විශේෂයෙන් සඳහන් කර ඇති අපද්‍රව්‍ය වර්ග බලයලත් අපද්‍රව්‍ය එක්රැස්කරන්නෙකුට භාරදිය හැකිය. හිමිකරු හෝ පදිංචිකරු එසේ කිරීමට අපොහොසත් වන්නේ නම් ඔහු/ඇය (ඇ) අයිතමයේ විශේෂයෙන් සඳහන් කර ඇති අපද්‍රව්‍ය වර්ගයද සමඟ අදාල අපද්‍රව්‍ය නාගරික අපද්‍රව්‍ය එක්රැස් කරන්නෙකුට භාරදිය යුත්තේය. නැතිනම් සභාව විසින් එක් එක් අපද්‍රව්‍ය වර්ගය සඳහා ඉදිකරනු ලැබ ඇති බක්කිවල හෝ එවැනි අපද්‍රව්‍ය සඳහා සභාව විසින් සපයනු ලැබ ඇති බක්කිවල හෝ බහාලුම්වල හෝ තැන්පත් කළ යුත්තේය.

9. (i) කුලී නිවැසියන් ගණනාවක් සහිත බහු මහල් ගොඩනැගිල්ලක සෑම අයිතිකරුවෙක්ම හෝ පදිංචිකරුවෙක්ම ඔවුන්ගේ අපද්‍රව්‍ය පහත දැක්වෙන අයුරු තෝරා වෙන් කළ යුත්තේය.

- (අ) ආහාර අපද්‍රව්‍ය හා වෙනත් ජෛව ජීර්ණනීය අපද්‍රව්‍ය
- (ආ) ප්‍රතිභාවිතාකරණය හා ප්‍රතිවක්රීකරණය අපද්‍රව්‍ය
- (ඇ) උපද්‍රවකාරී අපද්‍රව්‍ය
- (ඈ) සතුන්ගේ මළකුණු, ශරීර කොටස් සහ අසුවී
- (ඉ) පරිශ්‍රය අතුරුගේ පසු එකතුවන දූවිලි හා වෙනත් වියළි අපද්‍රව්‍ය

(ii) (i) වන ඡේදයේ නිශ්චිතව සඳහන් කර ඇති ගොඩනැගිල්ලක අයිතිකරු හෝ පදිංචිකරු, කොමසාරිස්වරයා විසින් අනුමත කරන ලද ප්‍රමිතීන්ට හා පිරිවිතරයන්ට අනුකූලව තුන් වර්ගයක බඳුන් හෝ බහාලුම් සැපයිය යුතු අතර ඒවා පවිත්රව හා සනීපාරක්ෂක තත්වයෙන් නඩත්තු කළ යුත්තේය.

(iii) (i) වන උප වගන්තියේ නිශ්චිතව දක්වා ඇති ගොඩනැගිල්ලක හිමිකරු හෝ පදිංචිකරු (ii) වන උප වගන්තියේ විධිවිධානවලට අනුකූල වීමට අපොහොසත් වන අවස්ථාවකදී කොමසාරිස්වරයා විසින් දැනුම් දෙනු ලබන දිනයකදී හෝ ඊට පෙර අදාල බඳුන් හෝ බහාලුම් සපයන ලෙසට හිමිකරුට හෝ පදිංචිකරුට නියම කිරීමට කොමසාරිස්වරයාට බලය ඇත්තේය. කොමසාරිස්වරයාගේ නියමයන් අනුව ක්‍රියාකිරීම හිමිකරුගේ හෝ පදිංචිකරුගේ යුතුකම වන්නේය.

(iv) ගොඩනැගිල්ලේ බිමක හෝ මහලක හිමිකරු හෝ පදිංචිකරු තෝරා වෙන් කරන ලද අපද්‍රව්‍ය ඒ සඳහා තබා ඇති අදාල බඳුනකට හෝ බහාලුමකට දැමිය යුත්තේය.

(v) මෙම අතුරු ව්‍යවස්ථාවේ i වන උපවගන්තියේ (අ) සහ (ආ) අයිතමයන්හි විශේෂයෙන් සඳහන් කරනු ලැබ ඇති අපද්‍රව්‍ය වර්ග ඉවත් කිරීම බලයලත් එක්රැස්කරන්නෙකුගේ රාජකාරිය වන්නේය. එසේ ඉවත් කරනු නොලැබූ යම් අපද්‍රව්‍යයක් (ඇ) සහ (ඈ) අයිතමයන්හි විශේෂයෙන් සඳහන් කර ඇති අපද්‍රව්‍ය වර්ගද නාගරික අපද්‍රව්‍ය එක්රැස් කරන්නෙකුට භාරදිය යුත්තේය.

10. (i) සභාවේ පූර්ව අනුමැතිය ලබාගෙන මුඩුක්කු නිවැසියන්ගේ භාවිතය සඳහා කොමසාරිස් විසින් අපද්‍රව්‍ය බඳුන් හෝ බහාලුම් නොමිලයේ සැපයීම නීත්‍යානුකූල වේ.

(ii) සෑම මුද්‍රිකක්කු නිවෙසකම හිමිකරු හෝ පදිංචිකරු ඔහුගේ/ඇයගේ වාසස්ථානයේ එකතුවන අපද්‍රව්‍ය පහත දැක්වෙන ආකාරයට තෝරා වෙන් කර ඔහුගේ/ඇයගේ වාසස්ථානයට ආසන්නවම සපයනු ලබන අනුමත බදුන්වලට හෝ බහාලුම්වලට දැමිය යුත්තේය.

- (අ) ආහාර අපද්‍රව්‍ය හා වෙනත් ජෛව ජීර්ණනීය අපද්‍රව්‍ය
- (ආ) ප්‍රතිභාවිතාකරණීය හා ප්‍රතිවක්රීකරණීය අපද්‍රව්‍ය
- (ඇ) උපදේරවකාරී අපද්‍රව්‍ය

(iii) මේ අතුරු ව්‍යවස්ථාවේ (ii) වන උපවගන්තියේ (අ) සහ (ආ) අයිතමයන්හි විශේෂයෙන් සඳහන් කර ඇති අපද්‍රව්‍ය වර්ග ඉවත් කිරීම පිණිස අපද්‍රව්‍ය එක්රැස් කරන්නෙකුට අවසර දීමට කොමසාරිස්වරයාට බලය ඇත්තේය.

සාප්පු සහ කාර්යාල

11. (i) සාප්පුවක හෝ කාර්යාලයක සෑම හිමිකරුවෙක්ම හෝ පදිංචිකරුවෙක්ම එක් එක් සංකීර්ණයේ එකතුවන අපද්‍රව්‍ය පහත දැක්වෙන ආකාරයට තෝරා වෙන් කළ යුත්තේය.

- (අ) ආහාර අපද්‍රව්‍ය හා වෙනත් ජෛව ජීර්ණනීය අපද්‍රව්‍ය
- (ආ) ප්‍රතිභාවිතාකරණීය හා ප්‍රතිවක්රීකරණීය අපද්‍රව්‍ය
- (ඇ) උපදේරවකාරී අපද්‍රව්‍ය
- (ඈ) පරිශ්‍රය අතුගෑමෙන් පසු එකතුවන දුච්චි හා වෙනත් වියළි අපද්‍රව්‍ය

(ii) තෝරා වෙන්කරනු ලැබූ අපද්‍රව්‍ය ඉවත් කරනු ලබන තුරු වෙන් වෙන් වශයෙන් බදුන්වලට හෝ බහාලුම්වලට දමා සුදුසු ස්ථානයක ගබඩා කරනු ලැබිය යුත්තේය.

(iii) සාප්පුවක හෝ කාර්යාලයක හිමිකරුට හෝ පදිංචිකරුට මෙම අතුරු ව්‍යවස්ථාවේ (i) වන උපවගන්තියේ (අ) සහ (ආ) අයිතමයන්හි විශේෂයෙන් සඳහන් කරනු ලැබ ඇති අපද්‍රව්‍ය වර්ග බලයලත් අපද්‍රව්‍ය එක්රැස් කරන්නෙකුට භාරදිය හැකිය.

(iv) මහල් කිහිපයකින් හා මහල් බිම් කිහිපයකින් යුක්ත සාප්පු හෝ කාර්යාල සංකීර්ණයක හිමිකරු හෝ පදිංචිකරු කොමසාරිස්වරයා විසින් අනුමත කරන ලද ප්‍රමිතීන්ට අනුකූලව එම සාප්පුවෙන් හෝ කාර්යාලයෙන් තෝරා වෙන් කරන ලද අපද්‍රව්‍ය එක්රැස් කිරීම හෝ තැන්පත් කිරීම සඳහා එක් එක් සාප්පුව හෝ කාර්යාලය සඳහා අපද්‍රව්‍ය බදුන් හෝ බහාලුම් අවශ්‍ය සංඛ්‍යාව සැපයිය යුත්තේය.

(v) මෙම අතුරු ව්‍යවස්ථාවේ (iv) වන උප වගන්තියේ විශේෂයෙන් සඳහන් කරනු ලැබ ඇති සාප්පුවක හෝ කාර්යාලයක යම් හිමිකරුවෙක් තෝරා වෙන් කරනු ලැබූ අපද්‍රව්‍ය වෙත වෙනම බදුන්වලට හෝ බහාලුම්වලට දැමිය යුත්තේය. මෙම අතුරු ව්‍යවස්ථාවේ (i) වන උපවගන්තියේ (අ) සහ (ආ) අයිතමයන්හි විශේෂයෙන් සඳහන් කර කරනු ලැබ ඇති අපද්‍රව්‍ය වර්ග බලයලත් අපද්‍රව්‍ය එක්රැස් කරන්නෙකුට භාරදීමට සෑම හිමිකරුවෙකුට සහ පදිංචිකරුවෙකුට අයිතිවාසිකමක් ඇත.

(vi) බලයලත් අපද්‍රව්‍ය එක්රැස් කරන්නෙකු විසින් එක්රැස් නොකරන ලද මෙම අතුරු ව්‍යවස්ථාවේ (i) වන උපවගන්තියේ විශේෂයෙන් සඳහන් කර කරනු ලැබ ඇති අපද්‍රව්‍ය වර්ග සහ (ii) වන උපවගන්තියේ (අ) සහ (ආ) අයිතමයන්හි විශේෂයෙන් සඳහන් කරනු ලැබ ඇති අපද්‍රව්‍ය වර්ගයක්

සභාව විසින් කලින් කලට තීරණය කරනු ලබන පරිදි ගාස්තුවක් කොමසාරිස්වරයාට ගෙවීම මත අදාල වන පරිදි හිමිකරු හෝ පදිංචිකරු විසින් නාගරික අපද්‍රව්‍ය එක්රැස් කරන්නෙකුට භාරදෙනු ලැබිය යුත්තේය.

(vii) අසල්වාසීන්ට හෝ එකී සාප්පුවේ හෝ කාර්යාලයේ සේවයේ නියුතු තැනැත්තන්ට හෝ යම් සෞඛ්‍ය හෝ සනීපාරක්ෂක ගැටළුවක් ඇති නොවීම පිණිස අපද්‍රව්‍ය ඉවත් කිරීමත් මෙම අතුරු ව්‍යවස්ථාවේ විශේෂයෙන් නියම කර ඇති අපද්‍රව්‍ය බදුන් හෝ බහාලුම් නඩත්තු කිරීමත් යම් සාප්පුවක හෝ කාර්යාලයක සෑම හිමිකරුවෙකුගේම වගකීම වන්නේය.

(viii) මෙම අතුරු ව්‍යවස්ථාවේ කාර්යයන් සඳහා පද සම්බන්ධය අනුව අන්යාර්ථයක් අවශ්‍ය වන්නේ නම් මිස;

“කාර්යාලය” යන්නට 1954 අංක 19 දරණ සාප්පු සහ කාර්යාල සේවා නියුක්තිකයන් පිළිබඳ පනතේ (129 වන අධිකාරිය) දී ඇති අර්ථයම ඇත.

“පදිංචිකරු” යන්නෙන් අදහස් කෙරෙන්නේ සාප්පුවක හිමිකරු හෝ පදිංචිකරු හෝ ව්‍යාපාරයක හෝ කාර්යාලයක භාරකරුය.

“සාප්පුව” යන්නෙන් අදහස් කෙරෙන්නේ තොග හෝ සිල්ලර වෙළඳාම සඳහා භාණ්ඩ තබා ඇති ස්ථානයක් වන අතර ආහාරපාන අලෙවියට තබා ඇති ස්ථානයක් සහ බාබර් සාප්පුවක් හෝ රූපලාවන්‍ය සැලැස්මක් එකක් පවත්වාගෙන යනු ලබන ස්ථානයක්ද ඊට ඇතුළත් වේ.

හෝටල්

12. (i) යම් හෝටල්කරුවෙක් හෝ ඔහු විසින් ලිඛිතව බලය දෙනු ලැබූ යම් තැනැත්තෙක් තම පරිශ්‍රයේ එක්රැස්වන අපද්‍රව්‍ය පහත දැක්වෙන ආකාරයට තෝරා වෙන් කළ යුත්තේය. නැතහොත් එසේ කිරීමට සැලැස්විය යුත්තේය.

- (අ) ආහාර අපද්‍රව්‍ය සහ වෙනත් ජීර්ණනීය අපද්‍රව්‍ය
- (ආ) ප්‍රතිභාවිතාකරණීය සහ ප්‍රතිවක්රීකරණීය අපද්‍රව්‍ය
- (ඇ) උපද්‍රවකාරී අපද්‍රව්‍ය
- (ඈ) පරිශ්‍රය අතුගුමෙන් පසු එකතුවන දුච්චි හා වෙනත් වියළි අපද්‍රව්‍ය

(ii) සෑම හෝටල්කරුවෙක්ම හෝ ඔහු විසින් ලිඛිතව බලය දෙනු ලැබූ යම් තැනැත්තෙක් තෝරා වෙන් කරන ලද අපද්‍රව්‍ය ඉවත් කරනු ලබන තෙක් වෙන් වෙන් වශයෙන් යෝග්‍ය බදුන්වලට හෝ බහාලුම්වලට දමා සුදුසු ස්ථානයක ගබඩා කළ යුත්තේය.

(iii) සෑම හෝටල්කරුවෙක් හෝ ඔහු විසින් ලිඛිතව බලය දෙනු ලැබූ යම් තැනැත්තෙක් මැස්සන්, මීයන්, කෘමීන් හෝ යම් වෙනත් සතෙකු ඇතුළුවීම වළකමින් සියළුම ආහාර අපද්‍රව්‍ය සහ ජෛව ජීර්ණනීය අපද්‍රව්‍ය ප්ලාස්ටික් හෝ ලෝහ ද්‍රව්‍යයකින් සාදන ලද සහ පියනක් යොදා නිසි ලෙස ආරක්ෂාකාරී කරන ලද බදුනක හෝ වෙනත් බහාලුමක ඇසිරිය යුත්තේය.

(iv) මෙම අතුරු ව්‍යවස්ථාවේ (i) වන උප වගන්තියේ (අ) සහ (ආ) අයිතමයන්හි විශේෂයෙන් සඳහන් කර ඇති අපද්‍රව්‍ය වර්ග බලයලත් අපද්‍රව්‍ය එක්රැස් කරන්නෙකුට භාරදිය හැකිය.

(v) මෙම අතුරු ව්‍යවස්ථාවේ (iv) වන උප වගන්තිය යටතේ භාරදෙනු නොලැබූ එවැනි යම් අපද්‍රව්‍යයක් සහ (i) වන උප වගන්තියේ විශේෂයෙන් සඳහන් කර ඇති අපද්‍රව්‍ය වර්ග, අපද්‍රව්‍යවල ස්වභාවය සැලකිල්ලට ගෙන සභාව විසින් කලින් කලට තීරණය කරනු ලබන පරිදි ගාස්තුවක් හිමිකරු හෝ පදිංචිකරු විසින් කොමසාරිස්ට ගෙවීම මත නාගරික අපද්‍රව්‍ය එක්රැස් කරන්නෙකුට භාරදිය යුත්තේය.

(vi) මෙම අතුරු ව්‍යවස්ථාවේ කාර්යයන් සඳහා පද සම්බන්ධය අනුව අන්යාර්ථයක් අවශ්ය වන්නේ නම් මිස හෝටලය යන්නෙන් නිදන පහසුකම් සහිතව හෝ රහිතව මුදල් ගෙවීම මත පරිභෝජනය සඳහා ආහාරපාන හා මද්යසාර සපයනු ලබන ස්ථානයක් අදහස් කෙරේ. එයට ආපනශාලාවක්, ආගන්තුක නිවාසයක්, ලැගුම්හලක්, තානායමක්, වන්දනාකරුවන්ගේ විශ්රාම ශාලාවක්, බත් කඩයක් හෝ හෝටලයකට සමාන ආකාරයෙන් ව්යාපාරයක් පවත්වාගෙන යනු ලබන යම් වෙනත් පරිශ්‍රයක්ද ඇතුළත් වේ.

එළවළු සහ පළතුරු වෙළඳසැල්

13. (i) සෑම එළවළු හෝ පළතුරු වෙළඳසැලකම හිමිකරු හෝ එය භාරව සිටින තැනැත්තා තම පරිශ්‍රයේ එක්රැස්වන අපද්‍රව්‍ය පහත දැක්වෙන ආකාරයට තෝරා වෙන් කළ යුත්තේය.

- (අ) මිනිස් පරිභෝජනයට නුසුදුසු එළවළු, පළතුරු හෝ වෙනත් යම් අපද්‍රව්‍ය
- (ආ) ප්‍රතිභාවිතාකරණය හා ප්‍රතිවක්රීකරණය අපද්‍රව්‍ය
- (ඇ) උපද්රවකාරී අපද්‍රව්‍ය
- (ඈ) පරිශ්‍රය අතුරුමෙන් පසු එකතුවන දූවිලි හා වෙනත් වියළි අපද්‍රව්‍ය

(ii) මෙම අතුරු ව්‍යවස්ථාවේ (i) වන උපවගන්තියේ (අ) අයිතමයෙහි විශේෂයෙන් සඳහන් කර ඇති අපද්‍රව්‍ය වර්ග තෙතමනය කාන්දු නොවන ජලාස්ථික් හෝ ලෝහ ද්රව්‍යයකින් සාදන ලද වෙනම බහාලුමක තැබිය යුතු අතර, එය තුළට මැස්සන්, මීයන්, කෘමීන් හෝ යම් වෙනත් සතුන් ඇතුළුවීම වළකමින් නිසි ලෙස සුරක්ෂිත කර තැබිය යුත්තේය. අනෙකුත් අපද්‍රව්‍ය සුදුසු යම් බදුනකට හෝ වෙනත් බහාලුමකට හෝ දැමිය යුත්තේය.

(iii) මෙම අතුරු ව්‍යවස්ථාවේ (i) වන උපවගන්තියේ (අ), (ආ) සහ (ඇ) අයිතමයන්හි විශේෂයෙන් සඳහන් කර ඇති අපද්‍රව්‍ය වර්ග බලයලත් අපද්‍රව්‍ය එක්රැස් කරන්නෙකුට භාරදිය හැකිය. එසේ භාරදෙනු නොලැබූ යම් අපද්‍රව්‍යයක් මෙම අතුරු ව්‍යවස්ථාවේ (i) වන උප වගන්තියේ (ඈ) අයිතමයේ විශේෂයෙන් සඳහන් කර ඇති අපද්‍රව්‍ය වර්ගද සමග සභාව විසින් කලින් කලට තීරණය කරනු ලබන පරිදි ගාස්තුවක් කොමසාරිස්වරයාට ගෙවීම මත නාගරික එක්රැස් කරන්නෙකුට භාරදිය යුත්තේය.

(iv) මෙම අතුරු ව්‍යවස්ථාවේ කාර්යයන් සඳහා පද සම්බන්ධය අනුව අන්යාර්ථයක් අවශ්ය වන්නේ නම් මිස එළවළු හා පළතුරු වෙළඳසැල යන්නෙන් අදහස් කරන්නේ එළවළු හා පළතුරු ගබඩා කර ඇති හෝ විකිණීමට තබා ඇති ස්ථානයකි.

මස්, මාළු, කුකුළුමස් හෝ බිත්තර වෙළඳ කුටි

14. (i) තත් කාර්යය සඳහා කොමසාරිස්වරයා විසින් නිකුත් කරනු ලැබූ බලපත්‍රයක් ප්‍රකාර එහි සඳහන් ස්ථානයේදී කිසිම තැනැත්තෙක් ගෝඝාතක ආඥා පනතේ විධිවිධාන යටතේ අවසරලත් සතුන් හෝ පක්ෂීන් හැරුණුවිට වෙනත් කිසිම සතෙකු හෝ පක්ෂියෙකු ඝාතනය නොකළ යුත්තේය.

(ii) මෙම අතුරු ව්‍යවස්ථාවේ (i) වන උපවගන්තිය යටතේ නිකුත් කරනු ලබන සෑම බලපත්‍රයකම ඝාතනය කරනු ලැබිය හැකි සතාගේ හෝ පක්ෂියාගේ වර්ගය, ඝාතකාගාරය ඉදිකරනු ලැබිය යුතු ආකාරය, පිරිසිදු කිරීමට හා මිනිස් පරිභෝජනයට නොගන්නා ලේ, අතුණු බහන් හා වෙනත් කොටස් ඉවත් කිරීමට අදාළ කොන්දේසි සහ සභාව යෝග්‍යයයි කල්පනා කරන වෙනත් කොන්දේසි විශේෂයෙන් සඳහන් කළ යුත්තේය.

(iii) මෙම අතුරු ව්‍යවස්ථාවේ (i) වන උපවගන්තිය යටතේ බලපත්‍රයක් නිකුත් කිරීම සඳහා කලින් කලට සභාව විසින් තීරණය කරනු ලබන පරිදි ගාස්තුවක් කොමසාරිස්වරයා විසින් අයකරනු ඇති අතර, එම ගාස්තුව බලපත්‍රය නිකුත් කරනු ලබන අවස්ථාවේදී ගෙවිය යුතුවේ.

(iv) මස්, කුකුළු මස්, මාළු හෝ බිත්තර අලෙවි කිරීම සඳහා ඇති කුටියක හිමිකරු හෝ එම ව්‍යාපාරය කරගෙන යන අය හෝ ඔවුන්ගේ අපද්‍රව්‍ය පහත දැක්වෙන ආකාරයට තෝරා වෙන් කළ යුත්තේය.

- (අ) මිනිස් පරිභෝජනයට නුසුදුසු සත්ව මළකුණු හෝ මළකුණුවල කොටස් හෝ බිත්තර
- (ආ) ප්‍රතිභාවිතාකරණය හා ප්‍රතිවක්රීකරණය අපද්‍රව්‍ය
- (ඇ) උපද්රවකාරී අපද්‍රව්‍ය
- (ඈ) පරිශ්‍රය අතුගැමෙන් පසු එකතුවන දුච්චි හා වෙනත් වියළි අපද්‍රව්‍ය

(v) තෝරා වෙන් කරනු ලැබූ අපද්‍රව්‍ය වෙනම භාජනයක හෝ වෙනත් බහාලුමක තැබිය යුත්තේය. මෙම අතුරු ව්‍යවස්ථාවේ (iv) වන උපවගන්තියේ (අ) අයිතමයේ විශේෂයෙන් සඳහන් කර ඇති අපද්‍රව්‍ය වර්ග තෙතමනය කාන්දු නොවන බහාලුමක් ඇතුළත තැබිය යුතු අතර එම බහාලුමට මැස්සන්, මීයන්, කෘමීන් හෝ වෙනත් සතුන් ඇතුළුවීම වළකමින් එය නිසි ලෙස සුරක්ෂිත කර තැබිය යුත්තේය.

(vi) මෙම අතුරු ව්‍යවස්ථාවේ (iv) වන උපවගන්තියේ (අ) (ආ) සහ (ඇ) අයිතමයන්හි විශේෂයෙන් සඳහන් කර ඇති අපද්‍රව්‍ය වර්ග අවසරලත් අපද්‍රව්‍ය එක්රැස් කරන්නෙකුට භාරදිය හැකිය. එසේ භාරදෙනු නොලැබූ යම් අපද්‍රව්‍යයක් මෙම අතුරු ව්‍යවස්ථාවේ (iv) වන උපවගන්තියේ (ඈ) අයිතමයේ විශේෂයෙන් සඳහන් කර ඇති අපද්‍රව්‍ය වර්ගයද සමඟ සභාව විසින් කලින් කලට තීරණය කරනු ලබන පරිදි ගාස්තුවක් ගෙවීම මත දුර්ගන්ධය පැතිර යාමට පෙර නාගරික අපද්‍රව්‍ය එක්රැස් කරන්නෙකුට භාරදිය යුත්තේය.

(vii) මෙම අතුරු ව්‍යවස්ථාවේ කාර්යයන් සඳහා පද සම්බන්ධය අනුව අන්යාර්ථයක් අවශ්‍ය වන්නේ නම් මීස මස්, මාළු, කුකුළු මස් හෝ බිත්තර වෙළඳකුටිය යන්නෙන් අදහස් කෙරෙන්නේ මෙම ද්රව්‍ය අලෙවි කිරීමේ කාර්යය සඳහා ගබඩාකර ඇති හෝ අලෙවිය සඳහා තබා හෝ නිරාවරණය කර හෝ ඇති ස්ථානයකි.

15. (i) අපද්‍රව්‍ය ජනනය වන්නාවූ ව්‍යාපාරයක් කරගෙන යන පදික වෙළෙන්දෙක් කොමසාරිස්වරයා විසින් අනුමත කරනු ලබන ප්‍රමිතීන්ට අනුකූලව එම අපද්‍රව්‍ය දැමීම සඳහා බදුනක් හෝ බහාලුමක් තබාගත යුත්තේය. එවැනි කිසිම අපද්‍රව්‍යයක් පදික වේදිකාවේ, මහාමාර්ගයේ හෝ පොදු ස්ථානයක නොදැමිය යුත්තේය.

(ii) පදික වෙළෙන්දෙක් වාහනවල හෝ පදිකයින්ගේ ගමනාගමනයට බාධා ඇති වන ආකාරයෙන් බදුනක් හෝ වෙනත් බහාලුමක් නොතැබිය යුත්තේය.

(iii) සෑම පදික වෙළෙන්දෙක්ම ඔහුගේ ව්‍යාපාරය හේතුවෙන් ජනනය වන්නාවූ අපද්‍රව්‍ය පහත දැක්වෙන ආකාරයට තෝරා වෙන් කළ යුත්තේය.

(අ) ආහාර අපද්‍රව්‍ය සහ වෙනත් ජෛව ජීර්ණනීය අපද්‍රව්‍ය

(ආ) ප්‍රතිභාවිතාකරණීය හා ප්‍රතිචක්‍රීකරණීය අපද්‍රව්‍ය

(ඇ) උපද්‍රව්‍යවකාරී අපද්‍රව්‍ය

(iv) තෝරා වෙන් කරනු ලැබූ අපද්‍රව්‍ය වෙනම බදුනක් හෝ වෙනත් බහාලුමක් තුළට දැමිය යුත්තේය. මෙම අතුරු ව්‍යවස්ථාවේ (ii) වන උප වගන්තියේ (අ) අයිතමයේ විශේෂයෙන් සඳහන් කර ඇත්තාවූ කෘමීන්, මීයන් හෝ සතුන් විසින් කා දමනු ලැබිය හැක්කාවූ අපද්‍රව්‍ය ආරක්ෂාකාරී බහාලුමක අභියන්තරයේ තැබිය යුතු අතර අමතර අපද්‍රව්‍ය දැමීමට අවශ්‍ය වන විට හැර එය වසා තැබිය යුතුතේය.

(v) සෑම පදික වෙළෙන්දෙක්ම මෙම අතුරු ව්‍යවස්ථාවේ (iii) වන උප වගන්තියේ (අ) හා (ආ) අයිතමයන්හි විශේෂයෙන් සඳහන් කර ඇති අපද්‍රව්‍ය වර්ග බලයලත් අපද්‍රව්‍ය එක්රැස් කරන්නෙකුට හෝ මෙම අතුරු ව්‍යවස්ථාවේ (iii) වන උප වගන්තියේ (ඇ) අයිතමයේ විශේෂයෙන් සඳහන් කර ඇති අපද්‍රව්‍ය වර්ගද සමඟ නාගරික අපද්‍රව්‍ය එක්රැස් කරන්නෙකුට දෛනිකව භාරදිය යුත්තේය. ව්‍යාපාරය පවත්වාගෙන යනු නොලබන අවස්ථාවේ අපද්‍රව්‍ය බදුන් හෝ බහාලුම් පදික වේදිකාවක පාර අයිතෝ හෝ මහා මාර්ගයේ නොතැබිය යුත්තේය.

(vi) සෑම පදික වෙළෙන්දෙක්ම අපද්‍රව්‍ය බදුන් හෝ බහාලුම් නාගරික අපද්‍රව්‍ය එක්රැස් කරන්නෙකුට භාරදීමට පෙර සභාව විසින් කලින් කලට තීරණය කරනු ලබන පරිදි ගාස්තුවක් ගෙවිය යුත්තේය.

(vii) මෙම අතුරු ව්‍යවස්ථාවේ කාර්යයන් සඳහා පද සම්බන්ධය අනුව අන්යාර්ථයක් අවශ්‍ය වන්නේ නම් මිස "පදික වෙළෙන්දා" යන්නෙන් අදහස් කෙරෙන්නේ පදික වේදිකාවේ හෝ පාර අයිතෝ හාණ්ඩ විකුණන්නාවූ හෝ සේවාවක් සපයන්නාවූ හෝ තැනැත්තෙකි.

කර්මාන්තශාලා

16. (i) සෑම කර්මාන්තශාලා හිමිකරුවෙක්ම හෝ නිෂ්පාදකයෙක්ම කර්මාන්තශාලා පරිශ්‍රය තුළ ජනනය වන්නා වූ අපද්‍රව්‍ය එක්කාසු කර පහත දැක්වෙන ආකාරයට තෝරා වෙන් කළයුත්තේය.

(අ) ජෛව ජීර්ණනීය අපද්‍රව්‍ය

(ආ) ප්‍රතිභාවිකාකරණය සහ ප්‍රතිචක්‍රීකරණය අපද්‍රව්‍ය

(ඇ) උපද්‍රව්‍යකාරී අපද්‍රව්‍ය

(ඈ) පරිශ්‍රය අතුරුමෙන් පසු එකතුවන දූවිලි හා වෙනත් වියළි අපද්‍රව්‍ය

(ii) මෙම අතුරු ව්‍යවස්ථාවේ (i) වන උප වගන්තියේ (අ) හා (ආ) අයිතමයන්හි විශේෂයෙන් සඳහන් කර ඇති අපද්‍රව්‍ය වර්ග බලයලත් අපද්‍රව්‍ය එක්රැස් කරන්නෙකුට භාරදිය හැකිය. එසේ භාරදෙනු නොලැබූ යම් අපද්‍රව්‍යයක් සභාව විසින් කලින් කලට තීරණය කරනු ලබන පරිදි ගාස්තුවක් කොමසාරිස්වරයාට ගෙවීම මත නාගරික අපද්‍රව්‍ය එක්රැස් කරන්නෙකුට භාරදිය යුත්තේය.

(iii) 1980 අංක 17 දරණ ජාතික පාරිසරික පනත යටතේ එම ව්‍යාපාරය සඳහා නිකුත් කරනු ලබන පරිසර ආරක්ෂණ බලපත්‍රයේ දක්වා ඇති කොන්දේසිවලට අනුකූලව උපද්‍රව්‍යකාරී අපද්‍රව්‍ය ඉවත් කළ යුතු වන්නේය.

(iv) මෙම අතුරු ව්‍යවස්ථාවේ කාර්යයන් සඳහා පද සම්බන්ධය අනුව අන්යාර්ථයක් අවශ්‍ය වන්නේ නම් මිස “කර්මාන්තශාලාව” යන්නට 1942 අංක 45 දරණ කර්මාන්තශාලා ආඥා පනතේ තිබෙන අර්ථයම අදාල වන්නේය.

කැනීම, ඉදිකිරීම සහ කඩා දැමීම

17. (i) යම් විටීයක්, පාරක් හෝ පොදු ස්ථානයක් කනින හෝ යම් නිර්මාණයක් ඉදිකරන හෝ කඩාදමන සෑම තැනැත්තෙක්ම එමගින් ජනනය වන්නා වූ අපද්‍රව්‍ය සුදුසු ආකාරයකින් එකී පරිශ්‍රයෙන් ඉවත් කරන තෙක් පරිශ්‍රය ඇතුළත හෝ කොමසාරිස්වරයා විසින් අනුමත කරනු ලබන ස්ථානයක හෝ ගබඩා කළ යුත්තේය.

(ii) මෙම අතුරු ව්‍යවස්ථාවේ (i) වන උප වගන්තියේ සඳහන් වන අපද්‍රව්‍ය සභාව විසින් කලින් කලට තීරණය කරනු ලබන පරිදි ගාස්තුවක් කොමසාරිස්වරයාට ගෙවීම මත නාගරික අපද්‍රව්‍ය එක්රැස් කරන්නෙකුට භාරදිය යුත්තේය.

(iii) පද සම්බන්ධය අනුව අන්යාර්ථයක් අවශ්‍ය වන්නේ නම් මිස;

“මෙම අතුරු ව්‍යවස්ථාවේ කාර්යයන් සඳහා කැනීම, ඉදිකිරීම හා කඩාදැමීම යන ක්‍රියාවක නියුතු සෑම තැනැත්තෙකු” යන්නට සේවා යෝජකයෙකු විසින් එම සේවය සඳහා නියුක්ත කරනු ලැබූ යම් තැනැත්තෙකුද ඇතුළත් වේ.

‘ ‘අපද්‍රව්‍ය’ ’ යන්නට ඉදිකිරීමේදී ගොඩනැගිලි ද්‍රව්‍ය භාවිතයෙන් ජනනය වන්නා වූ පස් , මඩ, දූවිලි හා අපද්‍රව්‍ය සහ යම් ඉදිකිරීමක් කඩාදැමීමේදී ජනනය වන්නා වූ අපද්‍රව්‍ය ඇතුළත් වේ.

18. (i) ගෑස්, විදුලිය, ජලය දුරකථන පහසුකම් හෝ වෙනත් පොදු පහසුකම් සැපයීම සඳහා යම් විටීයක්, පාරක් හෝ පොදු ස්ථානයක් කනින යම් තැනැත්තෙක් කොමසාරිස්වරයාගෙන් ලිඛිතව පූර්ව අනුමැතිය ලබාගත යුත්තේය.

(ii) ඉහත (i) වන උපවගන්තිය යටතේ අනුමැතිය දීමට පෙර කොමසාරිස්වරයා විසින් අපද්‍රව්‍ය ඉවත් කිරීම සඳහා ඉල්ලුම්කරු විසින් යොදා ඇති වැඩපිළිවෙළ, යෝජිත කාර්යය නිමවීමෙන් පසු පාරේ හෝ පොදුස්ථානයක තාවකාලිකව තැබීමට සිදුවිය හැකි අපද්‍රව්‍ය ප්‍රමාණය සහ ඉල්ලුම්කරු එකී අපද්‍රව්‍ය ඉවත්කිරීම අතපසු කරයිනම් එය ඉවත්

කිරීමට අවශ්‍ය වන පිරිවැයද සැලකිල්ලට ගත යුත්තේය. අනුමැතිය ලබාදීමට පෙර ඉල්ලුම්කරු ඇස්තමේන්තුගත පිරිවැයට සමාන වූ මුදලක් තැන්පතුවක් වශයෙන් ගෙවීම අවශ්‍ය වන්නේය.

(iii) යම් තැනැත්තෙකු අපද්‍රව්‍ය මුළු ප්‍රමාණයම හෝ එයින් කොටසක් හෝ ඉවත් කිරීමට අපොහොසත් වෙතම් හෝ ඉවත් කිරීම අතපසු කරයිනම් කොමසාරිස්වරයා විසින් තීරණය කරනු ලබන ආකාරයට එකී අපද්‍රව්‍ය ප්‍රමාණය ඉවත් කරනු ලැබිය යුතු අතර එහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස දැරීමට සිදුවන වියදම (ii) වන උප වගන්තිය යටතේ තැන්පත් කරනු ලබන මුදල්වලට හිලවී කරනු ලැබේ.

ආරෝගීයශාලා

19. (i) ආරෝගීයශාලාවක හිමිකරු පරිශ්‍රය තුළ ජනනය වන්නා වූ අපද්‍රව්‍ය පහත දැක්වෙන ආකාරයට තෝරා වෙන් කළ යුත්තේය.

(අ) ආහාර අපද්‍රව්‍ය සහ වෙනත් ජෛව ජීර්ණනීය අපද්‍රව්‍ය

(ආ) ප්‍රතිභාවිතාකරණීය හා ප්‍රතිවිකර්කරණීය අපද්‍රව්‍ය

(ඇ) මෙම උප වගන්තියේ (ඇ) අයිතමයේ සඳහන් අපද්‍රව්‍ය වර්ගය හැර වෙනත් අපද්‍රව්‍ය

(ඈ) උපද්රවකාරී අපද්‍රව්‍ය

(ඉ) පරිශ්‍රය අතුරුමෙන් පසු එකතුවන දූවිලි හා වෙනත් වියළි අපද්‍රව්‍ය

(ii) (i) වන උප වගන්ති යටතේ (අ) සහ (ආ) අයිතමයන්හි විශේෂයෙන් සඳහන් කර ඇති අපද්‍රව්‍ය වර්ග වෙනම බහාලුම්වල තැන්පත් කර ඒවා ඉවත් කරනු ලබන තෙක් යෝග්‍ය ස්ථානයක ගබඩා කළ යුත්තේය. (i) වන උප වගන්ති යටතේ (ඇ) සහ (ඈ) අයිතමයන්හි විශේෂයෙන් සඳහන් කර ඇති අපද්‍රව්‍ය වර්ග ඒ සඳහාම විශේෂයෙන් සාදන ලද බදුනක හෝ බහාලුමක තැන්පත් කළ යුතු අතර ඒ සඳහා වෙන් කරනු ලැබූ ස්ථානයක තැබිය යුත්තේය. 1980 අංක 47 දරණ ජාතික පාරිසරික පනත යටතේ එම ආරෝගීයශාලාවට නිකුත් කරනු ලැබූ පරිසර ආරක්ෂණ බලපත්‍රයේ දක්වා ඇති කොන්දේසිවලට අනුකූලව එම අපද්‍රව්‍ය ඉවත් කළ යුත්තේය.

(iii) (i) වන උප වගන්තියේ (අ) හා (ආ) අයිතමයන්හි විශේෂයෙන් සඳහන් කර ඇති අපද්‍රව්‍ය වර්ග බලයලත් අපද්‍රව්‍ය එක්රැස් කරන්නෙකුට හෝ සභාව විසින් කලින් කලට තීරණය කරනු ලබන පරිදි ගාස්තුවක් ගෙවීම මත නාගරික අපද්‍රව්‍ය එක්රැස් කරන්නෙකුට භාරදිය යුත්තේය.

(iv) මෙම අතුරු ව්‍යවස්ථාවේ පද සම්බන්ධය අනුව අන්යාර්ථයක් අවශ්‍ය වන්නේ නම් මිස;

“ආරෝගීයශාලාව” යන්නෙන් අදහස් කරන්නේ යම් රෝගයකින් හෝ දුබලතාවයකින් පෙළෙන තැනැත්තන් හෝ සතුන් පිළිගැනීම ඔවුන්ට සාත්තු කිරීම සහ ප්‍රතිකාර කිරීම සඳහා යොදා ගනු ලබන හෝ යොදා ගැනීමට අපේක්ෂා කරනු ලබන යම් පරිශ්‍රයක් (කුමන ආකාරයෙන් විස්තර කරනු ලැබුවද) වන අතර සාත්තු නිවාසයක්, සායනයක්, වෛද්‍ය මධ්‍යස්ථානයක් මාතෘ නිවාසයක් සහ සත්ත්ව රෝහලක්/සත්ව සායන ඊට ඇතුළත් වේ.

“උපද්රවකාරී ආරක්ෂණ අපද්‍රව්‍ය” යන්නෙන් අදහස් කෙරෙන්නේ සායනික අපද්‍රව්‍ය, ශරීර කොටස්, වැදෑමස්, ආසාදනය වන සුළු හා අතිශයින්ම ආසාදනය වන සුළු අපද්‍රව්‍ය හා උල් කටුය.

වෙනත් පරිශ්‍රයන්

20. (i) අංක 8 සිට 19 දක්වා වන අතුරු ව්‍යවස්ථාවන්හි විශේෂයෙන් සඳහන් කර නොමැති ව්‍යාපාරයක් කරගෙන යන යම් තැනැත්තෙක් හෝ මහජනතාවගේ සහභාගිත්වය ඇතිව පොදු, ආගමික, සමාජයීය, සංස්කෘතික හෝ අධ්‍යාපනික ක්‍රියාකාරකමක් සංවිධානය කරන හා ක්‍රියාත්මක කරන යම් තැනැත්තෙක් එකී ක්‍රියාකාරකම නිසා හෝ එවැනි ආයතනයක් පවත්වාගෙන යාම නිසා ජනනය වන අපද්‍රව්‍ය පහත දැක්වෙන ආකාරයට තෝරා වෙන් කළ යුත්තේය.

- (අ) ආහාර අපද්‍රව්‍ය සහ වෙනත් ජෛව ජීර්ණනීය අපද්‍රව්‍ය
- (ආ) ප්‍රතිභාවිතාකරණය හා ප්‍රතිචක්‍රීකරණය අපද්‍රව්‍ය
- (ඇ) උපද්‍රවකාරී අපද්‍රව්‍ය
- (ඈ) පරිශ්‍රය අතුරුමෙන් පසු එකතුවන දූවිලි හා වෙනත් වියළි අපද්‍රව්‍ය

(ii) (i) වන උප වගන්තියේ විශේෂයෙන් සඳහන් කර ඇති යම් ක්‍රියාකාරකමක් සංවිධානය කරන කෙනෙක් එම ක්‍රියාකාරකම නිසා ජනනය වන්නාවූ අපද්‍රව්‍ය එක්කිරීමට විශේෂ වැඩපිලිවෙලක් යෙදීමට හැකිවනු පිණිස ඒ ගැන කල්තියා සභාවට දැනුම්දිය යුත්තේය.

(iii) තෝරා වෙන් කරනු ලැබූ අපද්‍රව්‍ය ඉවත් කරගනු ලබන තෙක් වෙනම බහාලුම්වල අසුරා සුදුසු ස්ථානයක ගබඩා කළ යුත්තේය.

(iv) මෙම අතුරු ව්‍යවස්ථාවේ (i) වන උප වගන්තියේ (අ) හා (ආ) අයිතමයන්හි විශේෂයෙන් සඳහන් කර ඇති අපද්‍රව්‍ය වර්ග බලයලත් අපද්‍රව්‍ය එක්රැස් කරන්නෙකුට හෝ (i) වන උප වගන්තියේ (ඇ) අයිතමයේ විශේෂයෙන් සඳහන් කර ඇති අපද්‍රව්‍ය වර්ගයද සමඟ සභාව විසින් කලින් කලට තීරණය කරනු ලබන පරිදි ගාස්තුවක් ගෙවීම මත නාගරික අපද්‍රව්‍ය එක්රැස් කරන්නෙකුට භාරදිය යුත්තේය.

විලී සහ පොදු ස්ථාන

21. (i) කොමසාරිස්වරයා විසින් නගරාධිපතිවරයා සමඟ සාකච්ඡා කර සභාවේ අනුමැතියට යටත්ව පහත දැක්වෙන කාර්යයන් සැලසුම් කිරීමට, පාලනය කිරීමට සහ පරිපාලනය කිරීමට පියවර ගත යුත්තේය.

- (අ) මහනගර සභා ප්‍රදේශය තුළ පිහිටි විලී, පොදු ස්ථාන, මංමාවත්, පොදු කාණු, ජල මාර්ග සහ පොදු වෙළඳපොළවල් පිරිසිදු හා සනීපාරක්ෂක තත්වයෙන් පවත්වා ගැනීම.
- (ආ) විලී හා මාර්ග දෙපස සහ පොදු ස්ථානයන්හි ප්‍රමාණවත් බක්කි සංඛ්‍යාවක් සපයා සවිකිරීම හා නඩත්තු කිරීම.

(ඇ) උත්සවවලදී, විශේෂ සිදුවීම් අවස්ථාවලදී හෝ සභාව විසින් තීරණය කරනු ලබන සිදුවීම් අවස්ථාවලදී සභාවෙන් තීරණයක් කරන විටකදී හෝ එකී උත්සව හෝ විශේෂ සිදුවීම් අවස්ථා සංවිධානකරුවන්ගේ ඉල්ලීමක් මත හෝ පොදු ස්ථානයන්හි භාවිතය සඳහා ජංගම අපද්‍රව්‍ය බක්කි සැපයීම.

(ඇ) නේවාසික ප්‍රදේශයන්හි සවිකර ඇති පොදු අපද්‍රව්‍ය බක්කි හෝ බහාලුම් සනීපාරක්ෂක තත්වයෙන් පවත්වාගැනීම සහ ඒ ආසන්නයේ පදිංචි වැසියන්ට එය පීඩාවක් වීමට පෙර එම බක්කිවල හා බහාලුම්වල තැන්පත් කර ඇති අපද්‍රව්‍ය ඉවත් කිරීම.

(ඉ) පූර්වගාමී වගන්තිවල විශේෂයෙන් සඳහන් කර ඇති ක්‍රියාකාරකම් පිළිබඳව ලැබුණු යම් පැමිණිල්ලක් විමර්ශනය කිරීම හා අප්‍රමාදව ඒ ගැන ක්‍රියා කිරීම.

(ii) සභාව විසින් විශේෂයෙන්ම කුණු රොඩු සඳහා සපයනු ලබන යම් බක්කියක තෙතමනය වානිජමය, ආයතනික, කාර්මික හෝ වෙනත් අපද්‍රව්‍ය තැන්පත් කිරීම කිසිම තැනැත්තෙක් නොකළ යුත්තේය.

මහානගර සභාවේ යුතුකම්

22. (i) කොමසාරිස්වරයා විසින් නගරාධිපතිවරයා සමඟ සාකච්ඡා කර සභාවේ අනුමැතියට යටත්ව පහත දැක්වෙන කාර්යයන් සැලසුම් කිරීම, අධීක්ෂණය කිරීම, පාලනය කිරීම සහ පරිපාලනය කළ හැක්කේය.

(අ) අපද්‍රව්‍ය අඩුකිරීමට, ප්‍රතිභාවිතයට හා ප්‍රතිවක්රීකරණයට ජනතාව ධෛර්යමත් කිරීම

(ආ) අපද්‍රව්‍ය තෝරා වෙන් කිරීම, එක්රැස් කිරීම, ගබඩාකිරීම, මුදාහැරීම හා බැහැරලීම සම්බන්ධයෙන් දැනුවත් කිරීමේ වැඩසටහන් පැවැත්වීම හෝ මාධ්‍ය මගින් ප්‍රචාරණය කිරීම

(ඇ) ප්‍රතිභාවිතාකරණ හා ප්‍රතිවක්රීකරණ කටයුතුවල නියුක්ත පුද්ගලයින්ට හා කුඩා ව්‍යවසායකයින්ට පහසුකම් සැපයීම

(ඈ) අපද්‍රව්‍ය අඩුකිරීමේ, ප්‍රතිභාවිතා කිරීමේ හා ප්‍රතිවක්රීකරණය කිරීමේ ක්‍රියාකාරකම්වලට සම්බන්ධ වී සිටින අයට දිරිගැන්වීම් පිරිනැමීම

(ඉ) අපද්‍රව්‍ය මුදාහැරීමේ ක්රම පිළිබඳ වෙනස් ආකෘති නියාමනය කිරීම

(ඊ) නාගරිකයේ එක් එක් ප්‍රදේශයන්හි එක් එක් අපද්‍රව්‍ය වර්ග සඳහා සභාව විසින් තීරණය කරනු ලබන පරිදි අපද්‍රව්‍ය එක්කාසු කරන දිනයන්, වේලාවන්, ක්රමවේදයන් හා ගාස්තු සඳහන් කරමින් අපද්‍රව්‍ය එක් කිරීමේ කාර්ය සටහනක් පිළියෙළ කිරීම සහ ප්‍රසිද්ධ නිවාඩු දිනයන්හි අපද්‍රව්‍ය එක්රැස් කිරීම සඳහා වන කොන්දේසි එම කාර්ය සටහනට ඇතුළත් කිරීම.

(උ) බලයලත් අපද්‍රව්‍ය එක්රැස් කරන්නන්ට වෙනම භාරදෙනු නොලැබූ යම් වෙන් කරන ලද අපද්‍රව්‍යයක් කාර්ය සටහනට අනුව නියමිත වේලාවට එක්රැස් කිරීම

(ඌ) බලයලත් අපද්‍රව්‍ය එක්රැස් කරන්නන්ට භාරදෙනු නොලැබූ අන්තරායකාරී අපද්‍රව්‍ය සහ වෙනත් යම් අපද්‍රව්‍ය සනීපාරක්ෂක ආකාරයෙන් ප්‍රවාහනය කිරීම

(එ) අන්තරායකාරී අපද්‍රව්‍ය හෝ කොමසාරිස්වරයා විසින් නියම කරන ලද වෙනත් යම් අපද්‍රව්‍ය වර්ග හැර විචි අතුගැමෙන්, කාණු පිරිසිදු කිරීමෙන් සහ පොදු ස්ථාන පිරිසිදු කිරීමෙන් එක්රැස් කෙරෙන අපද්‍රව්‍ය පොදු බක්කිවලින් එක්රැස් කෙරෙන අපද්‍රව්‍ය සහ සභාවේ කම්කරුවන් විසින් එක්රැස් කරනු ලබන අපද්‍රව්‍ය බලයලත් අපද්‍රව්‍ය එක්රැස් කරන්නෙකුට භාරදීම

(ඒ) ආහාර සහ වෙනත් ජෛව ජීර්ණනීය ප්‍රතිභාවිතාකරණය අපද්‍රව්‍ය ජරායෝගිකව කළ හැකිතාක් මුළුමනින්ම හෝ කොටසක් හෝ සැකසීමට හා පිරියම් කිරීමට වැඩ පිළිවෙළක්ද ඇතුළත්ව නාගරික අපද්‍රව්‍ය එක්රැස් කරන්නන් විසින් එක්රැස් කරනු ලබන, වෙන් කරන ලද, අපද්‍රව්‍ය සම්බන්ධයෙන් කටයුතු කිරීමට සහ එම ක්‍රියාන්විතයන්ගෙන් ප්‍රතික්ෂේප වන හා මෙම අපද්‍රව්‍ය වර්ගවල වෙනත් අවශේෂ අපද්‍රව්‍ය කොමසාරිස්වරයා අනුමත කරන ආකාරයට බැහැරලීමට යෝග්‍ය පියවර ගැනීම

(ඔ) මධ්‍යම පරිසර අධිකාරිය සමඟ සාකච්ඡා කර කොමසාරිස්වරයා විසින් අනුමත කරනු ලබන ආකාරයට සියළුම අන්තරායකාරී අපද්‍රව්‍ය බැහැර කිරීම

(ඔ) 1980 අංක 47 දරන ජාතික පාරිසරික පනතේ විධිවිධාන අනුව බලපත්‍රයක් හෝ පරිසර ආරක්ෂණ බලපත්‍රයක් ලබාගැනීම සහ එම බලපත්‍රයේ හෝ පරිසර ආරක්ෂණ බලපත්‍රයේ විශේෂයෙන් සඳහන් කර ඇති කොන්දේසිවලට යටත්ව අපද්‍රව්‍ය පිළිස්සීම හෝ සනීපාරක්ෂක බිම් පිරවුමක් පවත්වාගෙන යාම

(ක) අපද්‍රව්‍ය අතුගැම, එක්කාසු කිරීම, තෝරා වෙන් කිරීම, ප්‍රවාහනය කිරීම, මාරුකිරීම හා බැහැරලීම යන කාර්යයන් හි නිරතවන සෑම සේවකයෙකුට සුදුසු ඇඳුම්, අත් ආවරණ, මුඛ ආවරණ සහ බ්‍රූට් සපත්තු සැපයීම

(ග) නිවෙසක් හෝ වෙනත් පරිශ්‍රයක් ඉදිකිරීම හෝ ප්‍රතිසංස්කරණය කිරීම සඳහා සභාවට ඉල්ලුම්පත්‍රයක් ඉදිරිපත් කර ඇති අවස්ථාවකදී ඉදිකිරීම හෝ ප්‍රතිසංස්කරණය නිසා ජනනය වන්නාවූ සන අපද්‍රව්‍ය බැහැරලන ආකාරය සහ නියමිත වැඩිය ආරම්භ කරන අදියරේදී හා නිමවීමේදී සක්කගල් ගබඩා කරනු, සකසනු හා බැහැරලනු ලබන ආකාරය පිළිබඳ විස්තර පරීක්ෂා කිරීම හා අනුමත කිරීම

(ජ) සහා පරිශ්‍රය සඳහා අභ්යන්තර අපද්‍රව්‍ය කළමනාකරණ සැලැස්මක් පිළියෙළ කිරීම

(ච) 2000 සන අපද්‍රව්‍ය කළමනාකරණය පිළිබඳ ජාතික උපාය මාර්ගය සහ අදාළ නීතියට අනුකූලව සවිස්තර වශයෙන් යටත් පිරිසෙයින් එක් එක් ලීන් වර්ෂය ආවරනය කරන හා අවසාන බැහැරලීම සම්බන්ධයෙන් වර්ෂ 03ක් ඉදිරියට ආවරණය කරන සන අපද්‍රව්‍ය කළමනාකරණ ක්‍රියාත්මක සැලැස්මක් පිළියෙළ කිරීම හා ක්‍රියාත්මක කිරීම. එම සැලැස්ම එය ආවරණය කරන කාලසීමාව අනුව නිරන්තර පදනම මත සභාව විසින් වාර්ෂිකව අනුමත කරනු ලැබීම.

(ඩ) (අ) සිට (ච) දක්වා අයිතමයන්හි සඳහන් වන ක්‍රියාකාරකම් සම්බන්ධයෙන් ලැබෙන යම් පැමිණිල්ලක් එය අදාළ වන්නේ උද්ගත විය හැකි පීඩාවකට නම් දින තුනක් ඇතුළතත් වෙනත් පැමිණිල්ලක් නම් දින දාහතරක් ඇතුළතත් විමර්ශනය කිරීම හා වහාම අවශ්ය කටයුතු කිරීම

අවසර පත්‍ර

23. (i) අපද්‍රව්‍ය ප්‍රතිභාවිතයට ගන්නාවූ හා ප්‍රතිවක්රීකරණය කරන්නාවූ හෝ කොම්පෝස්ට්, ජීවව්‍යායු හෝ වෙනත් නිපැයුමක් නිර්මාණය කරන්නාවූ යම් තැනැත්තෙක් පහත දැක්වෙන කරුණු සපුරාලන්නේ නම් ඔහුට සභාව විසින් අවසරපත්‍රයක් නිකුත් කරනු ඇත.

(අ) සභාව විසින් අනුමත කරන ලද අතුරු ව්‍යවස්ථා ප්‍රකාර නාගරික ප්‍රදේශය ඇතුළත හෝ වෙනත් පළාත් පාලන ආයතන ප්‍රදේශයක හෝ යම් ව්යාපාරයක් කරගෙන යාම

(ආ) 1980 අංක 47 දරන ජාතික පාරිසරික පනතේ විධිවිධාන අනුව නිකුත් කරනු ලබන පරිසර ආරක්ෂණ බලපත්‍රයක් සතුව තිබීම

(ඇ) එක්රැස් කරන ලද අපද්‍රව්‍ය සඳහා සභාව විසින් අනුමත කරන ලද ප්‍රමිතීන්ට අනුකූලව ඉදිකරනු ලබන අපද්‍රව්‍ය එක්රැස් කිරීමේ මධ්‍යස්ථාන සැපයීම

(ඈ) එක්රැස් කරන ලද අපද්‍රව්‍ය කොමසාරිස්වරයා විසින් අනුමත කරනු ලබන පරිදි හා ජනතාවට පිඩාවක් සිදු නොවන සනීපාරක්ෂක ක්‍රමයකට ප්‍රවාහනය කිරීම සඳහා වාහන සැපයීම

(ඉ) අදාළ ව්‍යාපාරය මහානගර සභා සීමාවක් ඇතුළත කරගෙන යනු ලබන විටෙකදී සභාව විසින් කලින් කලට තීරණය කරනු ලබන පරිදි එකී අපද්‍රව්‍ය එක්රැස් කිරීම සඳහා ගාස්තුවක් කොමසාරිස්වරයාට ගෙවීම මත අපද්‍රව්‍ය සැකසීමේදී හෝ පිරියම් කිරීමේදී අවශේෂ වන්නාවූ හෝ ප්‍රතික්ෂේප වන්නා වූ හෝ අතුරු නිෂ්පාදන වශයෙන් නිර්මාණය කෙරෙන්නා වූ අපද්‍රව්‍ය සභාව විසින් අනුමත කරනු ලබන පරිදි සභාවට භාරදීමට එකඟවීම

(ii) සභාව අවසර පත්‍රයක් නිකුත් කිරීම ප්‍රතික්ෂේප කළ විටෙක හෝ නිෂ්ප්‍රභ කළ විටෙක ඉල්ලුම්කරු ඉල්ලා සිටියහොත් එසේ ප්‍රතික්ෂේප කිරීමට හා නිෂ්ප්‍රභ කිරීමට හේතු බලපත්‍රය සඳහා ඉල්ලුම්පත්‍රය ලැබී දින 30ක් ඇතුළත ලිඛිතව ඉල්ලුම්කරුට දැනුම් දිය යුත්තේය.

(iii) කොමසාරිස්වරයා විසින්, වලංගු කාල පරිච්ඡේදය තුළ එක්රැස් කිරීමට අවසර දෙනු ලබන අපද්‍රව්‍ය වර්ගය හෝ වර්ග එකී අපද්‍රව්‍ය එක්රැස් කිරීමට අවසර දෙනු ලබන ප්‍රදේශය සහ වෙනත් සුදුසු කොන්දේසි අවසර පත්‍රයේ දැක්විය යුත්තේය.

(iv) මෙම අතුරු ව්‍යවස්ථාවේ (i) වන උප වගන්තියේ විධිවිධානවලට අනුකූලව ක්‍රියා නොකරන අවස්ථාවකදී මෙම අතුරු ව්‍යවස්ථාව යටතේ නිකුත් කරනු ලැබූ අවසර පත්‍රය අවලංගු කළ යුත්තේය.

(v) (iv) වන උප වගන්තියේ විධිවිධාන යටතේ අවසර පත්‍රයක් අවලංගු කරනු ලැබූ අවස්ථාවකදී කිසි තැනැත්තෙක් අපද්‍රව්‍ය එක්රැස් කිරීම හෝ ලබාගැනීම හෝ නොකළ යුත්තේය. එවැනි අවස්ථාවකදී අවසර පත්‍රය අවලංගු කරනු ලැබූ බවට ජනතාව දැනුවත් කිරීම පිණිස කොමසාරිස්වරයා මාධ්‍ය මගින් ප්‍රමාණවත් ප්‍රචාරයක් ලබාදිය යුත්තේය.

අපද්‍රව්‍ය බැහැරලන ප්‍රදේශ

24. සභාව විසින් අපද්‍රව්‍ය බැහැරලීමේ කාර්යය සඳහා වෙන් කරන ලද ප්‍රදේශයට අවසර නොලත් තැනැත්තෙක් ඇතුළු නොවිය යුතු හා එහි නොගැවසිය යුතු අතර, එම ප්‍රදේශයේ යම් භාණ්ඩයක්, ද්‍රව්‍යයක් හෝ ඉවත ලන දෙයක් තැන්පත් කිරීම, අවුල් කිරීම, හෝ ඉවත් කිරීම නොකළ යුත්තේය. කිසිම තැනැත්තෙක් විශේෂයෙන් නියම කරනු ලබන කොන්දේසි වලට යටත්ව සභාව විසින් අවසර දෙනු ලැබුවහොත් මිස සභාව විසින් කලින් කලට නියම කරනු ලැබිය හැකි යම් තහනම් කරන ලද අපද්‍රව්‍ය තැන්පත් නොකළ යුත්තේය.

25. අනුමත කිරීමේ යම් කොන්දේසිවලට යටත්ව කොමසාරිස්වරයාගේ සහ මධ්‍යම පරිසර අධිකාරියේ පූර්ව ලිඛිත අනුමැතිය ඇතිව මිස කිසිම තැනැත්තෙක් මහානගර සභා සීමාවන් ඇතුළත පිහිටි යම් ඉඩමක් හෝ පහසුකමක් එයට පිටස්තර ස්ථානයක ජනනය වන්නාවූ අපද්‍රව්‍ය තැන්පත් කිරීම සඳහා සැපයීම හෝ භාවිතා කිරීම නොකළ යුත්තේය.

වෙනත්

26. (i) කොමසාරිස්වරයාට හෝ ඔහු විසින් ලිඛිතව බලය දෙනු ලැබූ යම් තැනැත්තෙකුට සියළු සාධාරණ වෙලාවන්හිදී යම් පරිශ්‍රයකට ඇතුළුවීමට සහ එහි හිමිකරු හෝ පදිංචිකරු මෙම අතුරු ව්‍යවස්ථාවන්හි විධිවිධානවලට අනුකූලව ක්‍රියා කරන්නේදැයි පරීක්ෂා කර බැලීමට බලය ඇත්තේය.

(ii) එම පරිශ්‍රයේ හිමිකරු, පදිංචිකරු, භාරකරු, කළමනාකරු හෝ එහි වාසය කරන්නාවූ හෝ සේවය කරන්නාවූ යම් තැනැත්තෙක් කොමසාරිස්වරයාට හෝ යම් බලය ලත් නිලධාරියෙකුට අවශ්‍ය කරන තොරතුරු ඉදිරිපත් කළ යුත්තේය.

(iii) මෙම අතුරු ව්‍යවස්ථා යටතේ කොමසාරිස්වරයාට හෝ බලය ලත් නිලධාරියෙකුට සිය බලතල භාවිතා කිරීමෙහිලා කිසිම තැනැත්තෙක් බාධා නොකළ යුත්තේය.

27. සභාව විසින් කලින් කලට ගනු ලබන තීරණ අනුව, මෙම අතුරු ව්‍යවස්ථා ක්‍රියාත්මක කරන යම් බලයලත් නිලධාරියෙකුට දිරිගැන්වීම් පිරිනමනු ලැබිය හැකිය.

28. මෙම අතුරු ව්‍යවස්ථාවන්හි යම් විධිවිධානයක් උල්ලංඝනය කරන යම් තැනැත්තෙක් මහානගර සභා ආඥා පනත ප්‍රකාර වරදකට වරදකරු වන්නේය.

අර්ථ නිරූපණය

29. මෙම අතුරු ව්‍යවස්ථාවන්හි කාර්යයන් සඳහා පද සම්බන්ධය අනුව අන්යාර්ථයක් අවශ්‍ය වන්නේ නම් මිස;

“අපද්‍රව්‍ය හෝ ඝන අපද්‍රව්‍ය” යන්නෙන්, ඒවා ඉවත දැමූ තැනැත්තාට පරිභෝජන වටිනාකමක් නොමැති ද්‍රව්‍ය අදහස් වන අතර රොඩු, කසළ, විටී ශුද්ධ කිරීමේදී එකතුවන අපද්‍රව්‍ය, දූවිලි, පස්, මඩ සහ අළු ද අදහස් කෙරේ.

“ආහාර අපද්‍රව්‍ය” යන්නෙන් මිනිස් පරිභෝජනය සඳහා පාවිච්චියට ගත නොහැකි මස්, මාළු, කුකුළු මස්, බිත්තර, එළවළු, පලතුරු සහ වෙනත් ආහාර ද්‍රව්‍ය අදහස් කෙරේ.

“උපද්‍රවකාරී අපද්‍රව්‍ය” යන්නෙන් මහජන සෞඛ්‍යයට හෝ පරිසරයට හානි දායක වන විෂ සහිත, දැවෙන සුළු, ප්‍රතික්‍රියා දක්වන සුළු, රෝග කාරක, විකිරණශීලී ස්වභාවයේ අපද්‍රව්‍ය අදහස් කෙරේ.

“එක්රැස් කිරීම” යන්නෙන් බලයලත් එක්රැස් කරන්නෙකු හෝ නාගරික අපද්‍රව්‍ය එක්රැස් කරන්නෙකු විසින් ප්‍රතිවක්රීකරණය, සැකසීම, පිරියම් කිරීම හෝ බැහැරලීමේ පහසුකම් සඳහා ප්‍රවාහනය කිරීම පිණිස අපද්‍රව්‍ය එකතු කිරීම අදහස් කෙරේ.

“කොම්පෝස්ට්” යන්නෙන් කාබනික අපද්‍රව්‍ය ක්ෂුද්‍රජීවී ජීර්ණයට ලක්වීමෙන් පසුව ලැබෙන අවසන් නිමැවුම අදහස් කෙරේ. එය පාංශු තත්වාරක්ෂකයක් ලෙස ක්‍රියාකල හැකි හියුමස් ද්‍රව්‍යයකි.

“ලේකම් ” යන්නෙන් නාගරිකයක් සම්බන්ධයෙන් වන විට මහානගර සභා ආඥා පනත (255 අධිකාරිය) යටතේ එම නාගරිකය සඳහා සංස්ථාපනය කරන ලද නගර සභාවේ කොමසාරිස්වරයා අදහස් කෙරෙන අතර එම මහානගර සභාවේ කොමසාරිස්වරයා වෙනුවෙන් වැඩ බැලීමට පත් කරන ලද යම් තැනැත්තෙකු සහ මහානගර සභා ආඥා පනත යටතේ කොමසාරිස්වරයාගේ බලතල යුතුකම් හෝ කාර්යයන් ක්‍රියාත්මක

කිරීමට හෝ ඉටු කිරීමට බලය දෙනු ලැබූ එකී සභාවේ යම් නිලධාරියෙකු එම නිලධාරියාට එම බලය දෙනු ලැබ ඇති ප්‍රමාණයට ඊට ඇතුළත් වේ.

“ගබඩා කිරීම” යන්නෙන් හිමිකරුවකුගේ හෝ පදිංචිකරුවකුගේ පරිශ්‍රය ඇතුළත හෝ අනුමත පොදු එක්දස් කිරීමේ ස්ථානයක අපද්‍රව්‍ය තැබීම හෝ තැන්පත් කිරීම අදහස් කෙරේ.

“ගාස්තුව” යන්නෙන් සභාව විසින් කලින් කලට තීරණය කරනු ලබන කිසියම් ගාස්තුවක් අදහස් කෙරේ.

“ගෙවතු අපද්‍රව්‍ය” යන්නෙන් ගෙවත්තක පිහිටි ගස්වලින් හෝ පැළවලින් ඉවත් කෙරෙන ශාඛ කොටස් සහ ගෙවත්තකින් ඉවත් කරනු ලබන ගල්, පස් ආදිය අදහස් කෙරේ.

“ජෛව ජීර්ණනීය අපද්‍රව්‍ය” යන්නෙන් ක්ෂුද්‍ර ජීවී කාරකයන් මගින් දිරාපත් කරනු ලැබිය හැකි අපද්‍රව්‍ය අදහස් කෙරේ.

“පොදු ස්ථානය” යන්නෙන් පාරක්, පිට්ටනියක්, පොදු ඉඩමක්, මාර්ග රක්ෂිතයක්, කිරිඳි පිටියක්, පොදු ගොඩනැගිල්ලක්, සුසාන භූමියක්, බස් නැවතුම්පලක්, දුම්රිය ස්ථානයක්, ගහක්, ඇළක්, දොළක්, විලක්, ජලාශයක්, පොකුණක්, තටාකයක්, කලපුවක්, අතුගහක්, ජලමාර්ගයක්, මුහුද, මුහුදු වෙරළ හෝ මහජනතාව විසින් පොදුවේ පාවිච්චි කරනු ලබන වෙනත් ස්ථානයක් අදහස් කෙරේ.

“ප්‍රතිවක්රීකරණය අපද්‍රව්‍ය” යන්නෙන් අපද්‍රව්‍ය තවදුරටත් අපද්‍රව්‍ය වශයෙන් හඳුනාගත නොහැකි වන පරිදි එහි ස්වරූපය වෙනස් කරමින් නව පාරිභෝජන නිෂ්පාදනයන් කිරීමට යොදාගත හැකි අපද්‍රව්‍ය අදහස් කෙරේ.

“ප්‍රතිභාවිතාකරණය අපද්‍රව්‍ය” යන්නෙන් සේදීමෙන් විෂබීජ නැසීමෙන් හෝ වෙනත් ක්රමයකින් පිරිසිදු කිරීමෙන් පසුව උපයෝගී කරගත හැකි අපද්‍රව්‍ය අදහස් කෙරේ.

“ප්‍රවාහනය” යන්නෙන් මිනිස් සත්ව හෝ යාන්ත්‍රික බලයකින් ක්‍රියා කරන යම් ආකාරයේ ප්‍රවාහන මාධ්‍යයක් යොදා ගනිමින් අපද්‍රව්‍ය එක්දස් කරනු ලබන ස්ථානයේ සිට ඒවා සැකසීම, පිරියම් කිරීම හෝ බැහැරලීම සඳහා ඇති ස්ථානය වෙත ගෙනයාම අදහස් කෙරේ.

“බක්කිය/බදුන් හෝ වෙනත් බහාලුම්” යන්නෙන් අතුරු ව්‍යවස්ථාවන්හි දක්වා ඇති අවශ්‍යතාවයන්ට අනුකූලව අපද්‍රව්‍ය ගබඩා කිරීම, මුදාහැරීම, එක්දස් කිරීම හෝ ප්‍රවාහනය කිරීම සඳහා භාවිතා කරනු ලබන යම් බක්කියක්, බදුනක්, උරයක්, මල්ලක් හෝ වෙනත් බහාලුමක් අදහස් කෙරේ.

“බලයලත් එක්දස් කරන්නා” යන්නෙන් අපද්‍රව්‍ය එක්දස්කිරීමට හෝ ලබාගැනීමට කොමසාරිස්වරයාගෙන් අවසර පත්රයක් ලබාගන්නා තැනැත්තෙකු අදහස් කෙරේ.

“බලයලත් නිලධාරී” යන්නෙන් මෙම අතුරු ව්‍යවස්ථා යටතේ වන රාජකාරී ඉටුකිරීමට හෝ කරගෙන යාමට කොමසාරිස්වරයා විසින් ලිඛිතව බලය දෙනු ලැබූ යම් තැනැත්තෙකු අදහස් කෙරේ.

“බැහැරලීම” යන්නෙන් ප්‍රතිභාවිතා නොකරන ලද්දාවූත්, ප්‍රතිවක්රීකරණය නොකරන ලද්දාවූත්, සැකසුම් නොකරන ලද්දාවූත්, පිරියම් නොකරන ලද්දාවූත් සියළුම අපද්‍රව්‍ය ස්ථීරව රැඳවීමට අදහස් කරනු ලබන ඉඩමෙක මතුපිට හෝ ඇතුළත හෝ තැන්පත් කිරීම අදහස් කෙරේ.

“මාරු කරන ස්ථානය” යන්නෙන් සභාව විසින් මේ කාර්යය සඳහා නියම කරනු ලබන ස්ථානයක් අදහස් කෙරෙන අතර ඒ ස්ථානයෙහි සිට යම් ප්‍රතිවක්‍රීකරණ, සැකසුම් කරන, පිරියම් කරන හෝ බැහැරලීම කරන පහසුකමක් වෙත අපද්‍රව්‍ය ප්‍රවාහනය කිරීමේ කාර්යක්ෂමභාවය වැඩි දියුණු කිරීමේ කාර්යය සඳහා අපද්‍රව්‍ය වඩා කුඩා ප්‍රමාණයේ වාහනවලින් වඩා ලොකු ප්‍රමාණයේ වාහනවලින් වඩා ලොකු ප්‍රමාණයේ වාහනවලට මාරු කිරීම එහිදී සිදු කෙරේ.

“තැනැත්තා” යන්නෙන් සංස්ථාගත හෝ සංස්ථාගත නොවන සමාගමක් හෝ පුද්ගලයින්ගේ සමිතියක් හෝ මඩුල්ලක් අදහස් කෙරේ.

“නාගරික අපද්‍රව්‍ය එක්රැස් කරන්නා” යන්නෙන් බක්කිවලින් හෝ බහාලුම්වලින් අපද්‍රව්‍ය අතුගා දැමීම, එක්රැස් කිරීම, ලබාගැනීම හෝ ඉවත් කිරීම සඳහා සභාව විසින් යොදවනු ලැබූ සේවකයෙකු හෝ මේ කාර්යයන් ඉටුකිරීමට සභාව සමඟ කොන්ත්‍රාත්තුවකට ඇතුළු වී සිටින තැනැත්තෙකු අදහස් කෙරේ.

“වෙන් කිරීම” යන්නෙන් මෙම අතුරු ව්‍යවස්ථාවන්හි යොදා ඇති ප්‍රභේදයන්ට අනුකූලව අපද්‍රව්‍ය විවිධ වර්ගවලට තෝරා වෙන් කිරීම අදහස් කෙරේ.

“සැකසීම” යන්නෙන් අපද්‍රව්‍ය ප්‍රයෝජනවත් නිපැයුමක් බවට පරිවර්තනය කිරීමේ ක්‍රියාවලිය අදහස් කෙරේ.

“සභාව” යන්නෙන් ----- මහානගර සභාව අදහස් කෙරේ.

“නාගරික ප්‍රදේශය” යන්නෙන් මහානගර සභා ආඥා පනත (252 අධිකාරිය) බලය යටතේ ප්‍රකාශයට පත් කරනු ලැබූ ප්‍රදේශය අදහස් කෙරේ.

“සනීපාරක්ෂක බිම් පිරවුම” යන්නෙන් ඒ හා ආශ්‍රිත සමාජයීය, සෞඛ්‍ය සහ පාරිසරික බලපෑම් අවම කිරීමට ශ්‍රී ලංකාවේ පිළිගත් ප්‍රමිතීන්ට අනුකූලව අපද්‍රව්‍ය භූමියකට අවසාන වශයෙන් බැහැර කරලීම අදහස් කෙරේ.

“හිමිකරු හෝ පදිංචිකරු” යන්නෙන් පරිශ්‍රයේ හිමිකරු හෝ හිමිකරු වෙනුවෙන් ඇටෝර්නි බලය දරන යම් තැනැත්තෙකු හෝ හිමිකරු විසින් සිය කර්මාන්තය, කර්මාන්තශාලාව, වත්ත කළමනාකරණයට පත් කරන ලද නියෝජිතයෙකු හෝ භාරකරුවෙකු හෝ කුලියට ලබාගන්නා අයෙකු ඇතුළත් වන අතර වෙනත් තැනැත්තෙකුගේ නියෝග යටතේ ක්‍රියා කරන කළමනාකරුවෙකු ඇතුළත්වන්නේ නැත.